

بقیه از شماره پیش

بقلم آقای کمان‌الدین بهشتی کارکن وزارت صناعت و معادن

ابنیه و آثار

طاق کسری

عمارتی است که از نظر تاریخی خیلی مهم است قسمتی از مورخین عقیده دارند که این بنای عظیم تاریخی بامر شاه‌پور ذوالا کتاف ساخته

شده است و در حدود بیست سال تمام در تکمیل آن صرف وقت شده است.

ولی عقاید قسمت اعظم مورخین در این باب این است که عمارت شاه‌پور غیر از این عمارت بوده است و حتی متذکر شده اند که منصور خلیفه عباسی موقع ورود بمداین در عمارت شاه‌پور اقامت نموده است در هر حال تحقیقاً عمارت فعلی مداین از آثار کسری است :

جرجی زیدان

مورخ و نویسنده معروف در جواب اقتراحی که در این باب از او نموده اند در نامه ششم سال ۱۳۲۵ هجری الهلال^۱ بشرح آتی جواب میدهد

ایوان کسری از عظیم‌ترین و عجیب‌ترین بنای ایرانیهاست علاوه از مصالح مهم ساختمانی که عقل بشر از تقویم آنها عاجز است متجاوز از یک میلیون تومان طلای خالص برای تذهیب این بنا صرف شده است تزئینات ظاهری و جواهرات آن بقدری بوده است که با هیچ ارقامی قابل بر حساب و تخمین نبوده است.

در زیر بنا سردابهای مملو از جواهر و اجناس قیمتی از قبیل اقسام عطرهای نایاب بوده که در حقیقت یکی از مهم‌ترین خزانه‌های عهد دولت کسری را تشکیل میداده است.

در روی تمام دیوارهای راه‌روها و ایوانهای آن صورتهای رنگین و مذهب وقایع جنگ آن زمان مرسم و مخصوصاً در طاق وسطی که محل جلوس کسری بوده تصویر مجاسره شدن انطاکیه وسیله کسری و سپاهیانیش که شمشیر در دست و در حال هجوم بدشمن می باشند ترسیم شده بوده است و در عمارت مزبور قرشی بوده که طول آن ۶۰ ذراع هر ذراع ۶۵

۱ - الهلال مجله مهم علمی و تاریخی است که بوسیله جرجی زیدال مرحوم در مصر تأسیس

و فعلاً نیز بدیرت اداره میشود.

ساخته است و عرش در همین اندازه ها بوده و نیز متذکر می شود که منصور خلیفه عباسی از وزیر خود خالد بن برمک در خصوص تخریب این بنا رأی حواست و مقصودش از تخریب این بود که تقایس ساختمانی آن جا را نقل بعمارت خود در بغداد بنماید و وزیر مزبور رأی موافقی نداد منصور رأی او را حمل بر تعصب او نسبت بایرانیها نموده شروع بانهدام آن بنای تاریخی نموده ولی پس از مدتی مخارج تخریب و حمل آن بیفداد را بالاتر از بهای اجناس محموله دیده از تصمیم خود صرف نظر نمود اما اعراب در وحله اول بغارت ذخایر آن اکتفا و از تخریب آن خودداری نموده بودند طوری که بانهدام اهرام مصر نیز اقدام نکردند. یقین است در این دوره بهضت صنعتی غریزه قبی و استعداد این جامعه بالاتر از انتظار تجلی نموده هیكل آثارهای ایرانی از فرصت امروزی و وسایل کاملی که در دست رس خود دارند کاملا استفاده نموده تصرفات بر جسته و زیبایی در فن بنون آرمه و سایر استیلها و علوم ساختمانی این عصر خواهند نمود. پایان

۱ - هیكل آثار از معماران مهم و معروف دنیاست که در قرن چهاردهم در کشور ایتالیا میزبسته است صنایع ساختمانی آن کشور از هر حیث خاصه در حجاری مرهون استعداد و فکرایرانی تا به قنی است.

